

MUDr. Pavla Svrčinová, Ph.D.

hlavní hygienička ČR s postavením vrchní ředitelky sekce ochrany a podpory veřejného zdraví

Praha 24. října 2023

Č. j.: MZDR 30460/2023-1/OVZ

MZDRX01PV3UE

METODICKÝ POKYN
pro krajské hygienické stanice a Hygienickou stanici hl. m. Prahy
ve věci vydávání závazných stanovisek při ukončení odpadového režimu odpadu
podle § 10 zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů

Vzhledem ke stále přetrvávajícím podnětům a dotazům veřejnosti, které se týkají problematiky přechodu odpadu na výrobek a s tím související zajištění hodnocení zdravotních rizik usměrňuji a **p ř i k a z u j i** vykonávat následující postup orgánů ochrany veřejného zdraví v předmětné věci.

Legislativa a právní stanovisko

Podle čl. 6 odst. 1 směrnice o odpadech¹ přijmou členské státy vhodná opatření s cílem zajistit, aby odpad, který byl předmětem recyklace nebo jiného způsobu využití, nebyl již nadále považován za odpad, splňuje-li tyto podmínky:

- a) látka nebo předmět jsou určeny k využití ke konkrétním účelům;
- b) pro tuto látku nebo tento předmět existuje trh nebo poptávka;
- c) látka nebo předmět splňují technické požadavky pro konkrétní účely a vyhovují stávajícím právním předpisům a normám použitelným na výrobky; a
- d) **využití látky nebo předmětu nepovede k celkovým nepříznivým dopadům na životní prostředí nebo lidské zdraví.**

Metodické usměrnění

Metodické usměrnění obsahuje doporučení pro žadatele o vydání závazného stanoviska krajskou hygienickou stanicí (dále i „KHS“), vč. doporučených postupů pro zhodnocení žádosti KHS, resp. předložené průvodní dokumentace a hodnocení dopadů na zdraví lidí.

Obecná informace

Odpad, který je předmětem některého ze způsobů využití a není vymezen přímo použitelným předpisem Evropské unie nebo prováděcím právním předpisem a současně se nejedná o odpad určený k dalšímu zpracování způsobem, pro který jsou stanoveny zvláštní technické požadavky a kritéria, přestane být odpadem v okamžiku stanoveném v povolení krajského úřadu podle § 10 odst. 1 zákona č. 541/2020 Sb., pokud splní

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 98/2008 o odpadech a zrušení některých směrnic

požadavky tohoto povolení. Splnění těchto požadavků je ověřeno způsobem stanoveným v povolení a byla pro něj zpracována průvodní dokumentace, jejíž náležitosti stanoví Ministerstvo životního prostředí (dále i „MŽP“) a Ministerstvo průmyslu a obchodu (dále i „MPO“) vyhláškou (příloha č. 1).

KHS podle § 10 odst. 5 zákona č. 541/2020 Sb. v případě ukončení odpadového režimu (dle § 9 odst. 2, v ostatních případech ukončení odpadového režimu dle § 9 odst. 1, 3 a 4 se stanovisko KHS nevydává) vydává závazné stanovisko, že nedojde k nepříznivým dopadům na zdraví lidí, a to na základě hodnocení zdravotních rizik (dále i „HZR“).

Zákon o odpadech nepodmiňuje vydání závazného stanoviska KHS provedením hodnocení zdravotních rizik osobou, která je autorizovaná podle zákona č. 258/2000 Sb.² (V případě, že autorizované HZR nelze provést, je nesmyslné a v rozporu se správním řádem na jeho předložení trvat.)

Podklady žádosti pro hodnocení dopadů na zdraví lidí a HZR

Podle § 9 odst. 2 zákona č. 541/2020 Sb. žadatel prokáže, že výsledná věc pro posouzení KHS:

- se běžně využívá ke konkrétnímu účelu uvedenému v jeho žádosti;
- splňuje technické požadavky pro konkrétní účely, pokud byly stanoveny jinými právními předpisy nebo technickými normami použitelnými na výrobky; a
- splňuje požadavky jiných právních předpisů a její využití nepovede k nepříznivým dopadům na životní prostředí nebo zdraví lidí; dále
- konkrétní účel, pro který movitá věc přestává být odpadem;
- požadavky na odpad vstupující do procesu recyklace nebo jiného využití, ze kterých vznikne odpad, který přestává být odpadem;
- postup zpracování odpadu;
- kvalitativní kritéria, která musí odpad splnit, aby přestal být odpadem; tato kritéria musí být stanovena tak, aby zajistila, že movitá věc je využitelná ke konkrétnímu účelu, splňuje příslušné požadavky na výrobky a nedojde k ohrožení životního prostředí a zdraví lidí;
- způsob ověření splnění požadavků kvalitativních kritérií, včetně doplňujících požadavků na vzorkování a zkoušení; a
- okamžik, kdy odpad přestane být odpadem;
- zda zařízení, kde odpad přestává být odpadem, má závazné stanovisko krajské hygienické stanice k povolení provozu zařízení, které KHS vydává na základě § 22 odst. 3 zákona č. 541/2020 Sb.;
- zda zařízení má zpracovaný provozní řád;
- zda věc splňuje pravidla pro uvádění výrobků na trh – popis v žádosti, popis norem, prohlášení o shodě výrobku, certifikace, kvalitativní parametry, posouzení zdravotní nezávadnosti apod., podle výsledné věci;

² Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

- z příložených dokumentů žádosti musí být vždy zřejmé, že se jedná o stejnou konkrétní věc, např. popis či název výrobku musí být uveden stejný v provozním řádu zařízení i v dodaných dokumentech,

Průvodní dokumentace

Dle § 9 odst. 2 zákona 541/2020 Sb. má být pro předmětný odpad zpracována průvodní dokumentace jejíž náležitosti stanoví MŽP a MPO vyhláškou. V současné době tato vyhláška není v účinnosti, a proto **doporučujeme do doby účinnosti této vyhlášky, aby zpracování průvodní dokumentace bylo v tomto rozsahu:**

- původ vzniku odpadu;
- proces zpracování či využití dopadu;
- vlastnosti odpadu (vstupní parametry pro výrobní proces), např. normy, předpisy, chemické analýzy, výsledky laboratorních zkoušek a další;
- konkrétní účel použití výsledného výrobku;
- stanovisko MPO.

Hodnocení dopadů na zdraví lidí

- Při hodnocení dopadů na zdraví lidí je nutné vycházet z dostupných podkladů dodaných žadatelem.
- Posouzení je možné provádět na základě předložené dokumentace, která musí obsahovat kvalitativní informace, které umožní posouzení, zda výsledná věc (druhotná surovina nebo výrobek), splňuje příslušné požadavky na výrobky a nedojde k ohrožení životního prostředí a zdraví lidí. Informace jsou uvedeny v technických listech, v analýzách výrobku, hodnocení zdravotní nezávadnosti apod. Výsledky je nutné vždy porovnat vzhledem využití výsledné věci s platnými legislativními předpisy, normami, certifikací apod.
- Způsob ověření splnění požadavků je možno dále ověřit na základě předložených doplňujících požadavků na vzorkování a zkoušení.
- Zhodnotit ochranu veřejného zdraví na základě informací o výsledné věci na venkovní prostředí a následně rizika posuzovat, zda zařízení nezvyšuje expozici populace prostřednictvím jakékoliv možné expoziční cesty (vody, půdy, ovzduší, potravním řetězcem).
- Zhodnotit ochranu zdraví při materiálovém využití odpadů a výrobků z recyklátů je někdy dost obtížné vzhledem k tomu, že bude nutné novelizovat normy, stanovit bezpečné limity pro možné toxické látky vzhledem k účelu použití recyklátů a výrobků vyrobených z recyklátů. Například u recyklátu plastů je již platný metodický pokyn MPO, který recykláty z plastů posuzuje i z hlediska nařízení REACH.

Proces posouzení KHS

Postup vyřízení žádosti o vydání závazného stanoviska na KHS ve věci povolení provozu zařízení k využití odpadu, kde dochází k recyklaci nebo jinému využití odpadu, kterým přestává být daný odpad odpadem:

1. posouzení žádosti

- z hlediska formálních náležitostí (věcná (vydává KHS závazné stanovisko k ukončení odpadového režimu?) a místní příslušnost, případná plná moc, úplnost identifikace žadatele dle správního řádu (§ 37 zákona č. 500/2004 Sb.);
 - zhodnocení z hlediska úplnosti podkladů u pracovního prostředí – vybavení pracoviště (splnění hygienických požadavků na pracoviště – sanitární a pomocná zařízení, větrání, osvětlení, zásobování vodou, prostory) vyskytující se faktory pracovního prostředí (chemické látky, prach, biologické činitele, hluk, vibrace atd.), případná aplikovaná opatření (kategorizace prací, OOPP, měření atd.);
 - zhodnocení úplnosti pro komunální prostředí – hluk (popis zdrojů hluku a jejich vliv na komunální prostředí, doba provozu atd.); voda apod. (popis rizik obecně), případná opatření (protihluková opatření atd.);
 - zhodnocení úplnosti podkladů u formy využití výrobku z hlediska dopadu na zdraví a zdravotních rizik;
 - ostatní podklady by měly být v podobě předkládané krajskému úřadu;
- v případě neúplnosti žádosti vrácení k doplnění;*
2. posouzení žádosti s platnou legislativou;
 3. vydání závazného stanoviska KHS
 - s výrokovou částí souhlasnou nebo se stanovenou podmínkou (limit, měření hluku v komunálním prostředí atd.) s odůvodněním (správní úvaha na dopad na pracovní prostředí a komunální prostředí, ostatní v rovině zhodnocení zdravotních rizik), ocitovat předložené podklady na základě kterých bylo rozhodnuto o souhlasu nebo podmínce, ve výroku uvést zvážení zdravotních rizik;
 - s výrokovou částí nesouhlasnou a tím ponechání posuzovaného odpadu v odpadovém režimu, zdůvodnění na základě zvážení zdravotních rizik a doložených podkladů;
 4. kontrola rozhodnutí krajského úřadu, zda byla promítnuta podmínka KHS;
 5. kontrola v rámci SZD.

Příklady kritérií, kdy odpad přestává být odpadem:

- Vyhláška č. 273/2021 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, která je prováděcím právním předpisem k zákonu č. 541/2020 Sb., o odpadech a kde jsou uvedeny podmínky a kritéria, při jejichž splnění přestávají být některé materiály odpadem. Ve vyhlášce o podrobnostech nakládání s odpady jsou nyní uvedena kritéria, při jejichž splnění přestává být recyklát ze stavebního a demoličního odpadu, znovuzískaná asfaltová směs a výstupy ze zařízení určeného k nakládání s biologicky rozložitelnými odpady odpadem. V § 53 a přílohách č. 29-32 stanovuje kritéria, při jejichž splnění přestávají být výstupy ze zařízení určeného k nakládání s biologicky rozložitelnými odpady odpadem.
- Znovuzískaná asfaltová směs nebo asfaltová směs vyrobená z odpadní asfaltové směsi přestává být až do 31. prosince 2023 odpadem, pokud jsou na základě § 83 odst. 5 vyhlášky o podrobnostech nakládání s odpady splněny podmínky uvedené ve vyhlášce č. 130/2019 Sb., o kritériích, při jejichž splnění je asfaltová směs vedlejším produktem nebo přestává být odpadem.

- Vyhláška č. 283/2023 Sb., o stanovení podmínek, při jejichž splnění jsou znovuzískaná asfaltová směs a znovuzískaný penetrační makadam vedlejším produktem nebo přestávají být odpadem
- Nařízení Komise (EU) 2021/1199, kterým se mění příloha XVII nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 (nařízení REACH), které se týká polycyklických aromatických uhlovodíků (PAU) v granulích nebo mulčích používaných jako výplňový materiál na hřištích s umělým trávnikem nebo v sypké formě na hřištích nebo sportovištích.
- Nařízení Rady (EU) č. 333/2011 ze dne 31. března 2011, kterým se stanoví kritéria vymezující, kdy určité typy kovového šrotu přestávají být odpadem ve smyslu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES.
- Nařízení Komise (EU) č. 1179/2012 ze dne 10. prosince 2012, kterým se stanoví kritéria vymezující, kdy skleněné střepy přestávají být odpadem ve smyslu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES.

Pracovní prostředí

- Předmětem je hodnocení ochrany zdraví pracovníků a identifikace a HZR v pracovním prostředí provozu zařízení, kde odpad je předmětem recyklace nebo jiného využití.
- Základem pro HZR z pracovního prostředí je nutné vycházet ze závazného stanoviska krajské hygienické stanice k povolení provozu zařízení, které KHS vydává na základě § 22 odst. 3 zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech. KHS posoudí žádost povolení provozu z hlediska dopadů na zdraví lidí a zhodnotí zdravotní rizika. Součástí hodnocení je i provozní řád s návrhy opatření na ochranu zdraví pracovníků.
- Při hodnocení možných rizik z pracovního prostředí se u pracovníků zajišťujících obsluhu zařízení (výsledky hodnocení expozice fyzických osob vykonávajících danou práci, jednotlivým rozhodujícím faktorům pracovních podmínek v charakteristické směně včetně doby trvání této expozice) v souladu s požadavky vyplývajícími z § 102 a § 104 zákona č. 262/2006 Sb.³ – povinnost soustavně vyhledávat nebezpečné činitele a procesy pracovního prostředí a pracovních podmínek, zjišťovat jejich příčiny a zdroje, vyhledávat a hodnotit rizika a přijímat opatření k jejich odstranění, dodržovat metody a způsob zjištění a hodnocení rizikových faktorů dle prováděcích právních předpisů, ve spojení s NV č. 361/2007 Sb.⁴, NV č. 272/2011 Sb.⁵

Odborné podklady pro potřeby KHS

³ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

⁴ Nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů

⁵ Nařízení vlády č. 272/2011 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací, ve znění pozdějších předpisů

- SZÚ, Metodické doporučení Státního zdravotního ústavu k zajištění a zvýšení ochrany zdraví a bezpečnosti dětí a mládeže – správná praxe bezpečného provozu veřejných zařízení pro hry a sport dětí a mládeže AHEM 6/2021 ([odkaz](#)).
- ECHA, Pokyny k odpadům a zpětně získaným látkám (*samostatná příloha*).
- WHO, Cirkulární ekonomika a zdraví (*en: odkaz, cz: samostatná příloha*).
- MPO, Seznam odpadů a výrobků z odpadů, které přestávají být odpadem při splnění stanovených kritérií, pro které MPO nevydává vyjádření ([odkaz](#)).
- MPO, Odpady, u kterých nelze ukončit odpadový režim ([odkaz](#)).
- MPO, Metodický návod pro předkládání žádostí o vyjádření MPO podle §10 odst. 5 zákona č. 541/2020 Sb. ([odkaz](#)).

MUDr. Pavla Svrčinová, Ph.D.
hlavní hygienička ČR
s postavením vrchní ředitelky
pro ochranu a podporu veřejného zdraví

v Z.
Mgr. Matyáš Fošum
ředitel odboru ochrany veřejného zdraví
podepsáno elektronicky

Rozdělovník:

- všem ředitelům krajských hygienických stanic a Hygienické stanici hl. m. Prahy
- řediteli Zdravotního ústavu se sídlem v Ostravě
- řediteli Zdravotního ústavu se sídlem v Ústí nad Labem
- ředitelce Státního zdravotního ústavu

Na vědomí:

- Ministerstvo životního prostředí
- Ministerstvo průmyslu a obchodu